NN 24/2019 (11.3.2019.), Odluka o dopuni Odluke o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Hrvatski jezik za srednje strukovne škole na razini 4.2. u Republici Hrvatskoj

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

488

Na temelju članka 27. stavka 9. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, broj: 87/08, 86/09, 92/10, 105/10 – ispravak, 90/11, 16/12, 86/12, 94/13, 152/14, 7/17 i 68/18) ministrica znanosti i obrazovanja donosi

ODLUKU

O DOPUNI ODLUKE O DONOŠENJU KURIKULUMA ZA NASTAVNI PREDMET HRVATSKI JEZIK ZA SREDNJE STRUKOVNE ŠKOLE NA RAZINI 4.2. U REPUBLICI HRVATSKOJ

I.

Ovom Odlukom dopunjuje se Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Hrvatski jezik za srednje strukovne škole na razini 4.2. u Republici Hrvatskoj (»Narodne novine«, broj: 10/19) čiji sastavni dio je kurikulum nastavnog predmeta Hrvatski jezik za srednje strukovne škole na razini 4.2. na način da se dopunjuje predmetni kurikulum.

II.

Kurikulum iz točke I. ove Odluke dopunjuje se kako je utvrđeno privitkom ove Odluke, a navedena dopuna čini njezin sastavni dio.

III.

Ova Odluka stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se za učenike 1. razreda strukovne škole od školske godine 2019./2020., a za učenike 2. razreda od školske godine 2020./2021.

Klasa: 602-01/19-01/00026
Urbroj: 533-06-19-0046
Zagreb, 6. ožujka 2019.

Ministrica
prof. dr. sc. Blaženka Divjak, v. r.

PRIVITAK

U poglavlju:

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI, SADRŽAJI I RAZINE USVOJENOSTI PO RAZREDIMA I ORGANIZACIJSKIM PODRUČJIMA

nakon četvrtog ulomka iza riječi: »domene«, dodaje se tekst:

»Srednja škola Hrvatski jezik 1. razred – 175 sati godišnje

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.1. Učenik opisuje i pripovijeda u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu (javna i osobna) i namjenu govornoga teksta: informiranje, uvjeravanje i pregovaranje – razlikuje monološke i dijaloške vrste govornih tekstova s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa – prepoznaje različite izvore informacija za pripremu teksta i primjenjuje ih u oblikovanju teksta – odabire informacije u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja i provjerava njihovu važnost i točnost	– uz pomoć nastavnika oblikuje tekst i govori u skladu s temom i oblikom govornoga teksta

	– objašnjava svojim riječima obilježja administrativnoga i publicističkog stila primjerima različitih vrsta tekstova – oblikuje natuknice, nacrt i logično strukturiran tekst prema obilježjima vrste teksta koji govori – govori i razgovara u skladu s govornom ulogom – samostalno primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnoga jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
– pripovijedanje, opisivanje; jezična i strukturna obilježja opisa i pripovijedanja; natuknica, publicistički stil, administrativni stil

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Učenik govori najmanje jedan monološki tekst i sudjeluje u najmanje jednom dijaloškom tekstu s obilježjima opisnoga, pripovjednog i izlagačkog diskursa: izvješće, intervju.
Preporučeni su tekstovi: izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju.

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.2. Učenik sluša u skladu s određenom svrhom opisne, pripovjedne i upućivačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste tekstova s obilježjima opisnoga, pripovjednog i upućivačkog diskursa različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja (javna, osobna) i namjeni (informiranje, uvjeravanje, upućivanje) – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – opisuje jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – izdvaja informacije i ideje i procjenjuje njihovu valjanost u skladu sa svrhom slušanja – vodi bilješke i postavlja pitanja radi razjašnjavanja i razumijevanja – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	– prepoznaje osnovna obilježja i svrhu opisnih, pripovjednih i upućivačkih tekstova te izdvaja informacije i ideje bitne za svrhu slušanja

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Učenik sluša najmanje jedan tekst s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa i jedan upućivački tekst prema odabiru nastavnika.
Preporučeni su tekstovi: izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, uputa.

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom opisne, pripovjedne i upućivačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje tekstove s obilježjima opisnoga, pripovjednog i upućivačkog diskursa različitih oblika i funkcionalnih stilova i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja (javna, osobna) i namjeni (informiranje, uvjeravanje, upućivanje) – objašnjava strukturna obilježja teksta pripadajućega funkcionalnog stila i oblika – izdvaja informacije prema svrsi čitanja – razlikuje informacije po važnosti – razlikuje činjenice od mišljenja – određuje glavne ideje u tekstu – objašnjava osnovna i prenesena značenja	– prepoznaje osnovna obilježja i svrhu opisnih, pripovjednih i upućivačkih tekstova te opisuje informacije i ideje

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Učenik čita najmanje dva teksta s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa i jedan upućivački tekst prema odabiru nastavnika.
Preporučeni su tekstovi: izvješće, stručni/objektivni opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, tekst s poveznicama (hipertekst), uputa.

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ HJ A.1.4. Učenik piše tekstove opisnoga, pripovjednog i upućivačkog diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– oblikuje plan pisanja vezanoga teksta s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom (administrativnim, publicističkim) – oblikuje koncept pisanja upućivačkog teksta u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom (administrativnim, publicističkim) – istražuje različite izvore informacija i primjenjuje ih pri oblikovanju teksta: prikuplja, razvrstava i povezuje informacije i ideje u skladu s temom i svrhom pisanja – služi se informacijama poštujući prava intelektualnoga vlasništva – razlikuje jezična i strukturna obilježja opisnoga, pripovjednog i upućivačkog diskursa – oprimjeruje obilježja administrativnog i publicističkog stila – oblikuje sadržajno i logički povezan tekst primjenjujući jezična i strukturna obilježja pripovjednoga, opisnog i upućivačkog diskursa – samostalno oblikuje anketni obrazac u tiskanome i/ili elektroničkome obliku – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	– prema modelu piše vezani tekst pripovjednoga i opisnoga diskursa i prema modelu piše tekst upućivačkoga diskursa i ostvaruje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – pripovijedanje, opisivanje, upućivanje; jezična i strukturna obilježja opisa, pripovijedanja i upute; natuknica; plan pisanja vezanoga teksta opisnoga i pripovjednoga diskursa; obilježja administrativnog i publicističkog stila – pravopisni sadržaji: pisanje pravopisnih znakova na razini rečenice, pisanje oblika riječi u rečenici		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik piše najmanje dva opisna ili pripovjedna teksta: vezani tekst pripovjednog i opisnog diskursa, životopis; jedan tekst upućivačkog diskursa. Preporučeni su tekstovi: izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, vezani tekst pripovjednog i opisnog diskursa; upute. Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A.1.1., A.1.2., A.1.3. i A.1.4. integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnoga područja hrvatski jezik i komunikacija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.5. Učenik primjenjuje morfosintaktička i sintaktička znanja pri oblikovanju teksta.	– prepoznaje rečenicu kao sintaktičku i komunikacijsku jedinicu – prepoznaje riječ kao morfološku i sintaktičku jedinicu – izdvaja sintagme i određuje gramatičke veze među sastavnicama sintagme – raščlanjuje rečenicu na nezavisne i zavisne rečenične članove – opisuje sintaktičku službu i značenja promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici – razlikuje nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice – razlikuje neobilježeni, obilježeni i obvezatni red riječi pri oblikovanju rečenice – primjenjuje vezna sredstava pri oblikovanju teksta (modifikatore, konektore) linearne i paralelne tekstne veze	– pomoću smjernica primjenjuje riječi u pravilnoj sintaktičkoj službi u jednostavnoj i složenoj rečenici
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajezičnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.6. Učenik opisuje značenjske odnose među riječima pomoću rječnika.	– prepoznaje strukturu jezičnoga znaka – razlikuje jednoznačnost od višeznačnosti i potkrepljuje ju primjerima – opisuje uzroke i posljedice višeznačnosti te načine postanka – razlikuje osnovna i prenesena značenja: metaforu, metonimiju i oksimoron – opisuje značenjske odnose među riječima u zadanom kontekstu – opisuje strukturu rječničkoga članka – služi se rječnicima pri razvijanju vokabulara	– imenuje značenjske odnose među riječima na temelju konteksta i pomoću rječnika
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezični rječnici općega i ograničenog leksičkog sloja – leksičko-semantički odnosi: sinonimija, homonimija, antonimija, hiperonimija i hiponimija u zadanom kontekstu.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajezičnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ HJ A.1.7. Učenik opisuje razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika.	– opisuje jezik kao sredstvo komunikacije, spoznaje i izražavanja – prepoznaje genetsku pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici – navodi sastavnice jezične norme hrvatskoga standardnog jezika: pravopisnu, pravogovornu, gramatičku, leksičko-semantičku, stilističku – prepoznaje obilježja svojega mjesnog govora ili idioma prema standardnome hrvatskom jeziku – razlikuje hrvatski kao materinski jezik, kao manjinski jezik i kao drugi jezik – prepoznaje hrvatski jezik i njegove govore kao dio narodnoga identiteta – prepoznaje hrvatski standardni jezik kao dio nacionalnoga identiteta – primjenjuje spoznaje o hrvatskom standardnome jeziku u javnoj komunikaciji i razlikuje ga od osobnoga idiolekta	– prepoznaje sastavnice svojega idiolekta koje pripadaju osobnoj i javnoj komunikaciji
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obilježja narječja i govora društvenih skupina svladavaju se prema načelu zavičajnosti i bliskosti (primjerenosti) te aktualnosti i preporučuje se povezati ih s medijskim tekstovima.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i objašnjava stav o književnom tekstu.	– izražava svoj literarni doživljaj književnoga teksta – objašnjava u čemu uživa dok čita – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove – izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – izražava svoje mišljenje i stavove o književnom tekstu na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.2. Učenik opisuje književni tekst prema temi i žanru.	– prepoznaje temeljne književnoteorijske pojmove i polazišta bitna za razumijevanje književnosti kao umjetnosti te oblike i načine književnog izražavanja – opisuje i razlikuje književne žanrove i vrste te njihova osnovna obilježja na oglednim primjerima – služi se književnoteorijskim pojmovima u opisivanju književnoga teksta na sadržajnoj i izraznoj razini: prozne vrste, poetske vrste, dramske vrste	– prepoznaje tematska i žanrovska obilježja teksta i primjenjuje osnovne pojmove vezane uz prozne, poetske i dramske vrste
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obvezne su književne vrste: lirska poezija, jednostavni oblici (izbor), novela, pripovijetka, roman, komedija, tragedija, pastorala Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: Antun Gustav Matoš, izbor iz novela, Marin Držić, *Novela od Stanca,* Ivan Gundulić, *Dubravka,* August Šenoa, *Prijan Lovro* . Učenik analizira prema temi i žanru četiri obvezna književna teksta hrvatske književnosti i šest književnih tekstova koji mogu biti tematski i/ili žanrovski povezani s obveznim književnim tekstovima. Preporučeni književnoteorijski pojmovi vezani uz: – prozne vrste: proza, novela, pripovijetka, roman, struktura proznoga teksta: tema, pripovjedač, fabula, kompozicija, karakterizacija i tipologija likova, ideja i značenje – poetske vrste: obilježja lirike, lirske vrste i oblici, struktura lirske pjesme: tema, motiv, pjesnička slika, ritam, rima, strofa, stih, tradicionalni hrvatski stihovi – dramske vrste: drama i kazalište, komedija, tragedija, struktura dramskoga teksta: dramski sukob, dramska napetost, dramski lik, dramski dijalog i monolog, didaskalije, čin, prizor ili slika; različiti postupci iskazivanja smiješnoga		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita. Pojedine elemente književne strukture učenici uočavaju na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima. Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. *Učenje i poučavanje* odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ HJ B.1.3. Učenik prepoznaje i opisuje književni tekst u književnopovijesnom, društvenom i kulturnom kontekstu.	– imenuje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst – uočava razlike i sličnosti u djelima nastalima u različitim povijesnim, društvenim i kulturnim kontekstima – prepoznaje obilježja stilske formacije i dominantne književne poetike u ljubavnoj i misaonoj poeziji, tragediji, komediji i pastorali – potkrepljuje primjerima iz teksta obilježja književnopovijesnoga razdoblja u kojemu je tekst nastao	– opisuje književni tekst u društvenom i kulturnom kontekstu
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Književnopovijesna razdoblja: klasična književnost, renesansa, barok, klasicizam, predromantizam. Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. *Učenje i poučavanje.*		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za književnopovijesna razdoblja od klasične književnosti do romantizma. Učenik na osnovi pročitanoga teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodima predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstom.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstom ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje. Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom ili u korelaciji s drugim predmetima. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.1.1. Učenik tumači utjecaj medijskih tekstova na svakodnevni život primatelja.	– uočava različita djelovanja medijskih tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim na svakodnevni život primatelja – opisuje svrhu (osobnu, javnu) medijskoga teksta – uočava izravno i neizravno navedene poruke u medijskom tekstu – objašnjava medijsku poruku i zaključuje kome je namijenjena – prepoznaje na koje je jezične, vizualne, auditivne i audiovizualne načine oblikovan medijski tekst – tumači kako su informacije, ideje, stavovi i mišljenja prikazani u medijskom tekstu utječu na svakodnevni život primatelja	– opisuje svrhu medijskog teksta i prema smjernicama objašnjava medijsku poruku i njezin utjecaj na svakodnevni život primatelja
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima predmetnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.1.2. Učenik opisuje tekstove popularne i visoke kulture i njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet.	– prepoznaje razliku između teksta popularne i visoke kulture na primjerima – uočava različite kulturne obrasce na odabranim tekstovima i njihov utjecaj na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta – prepoznaje obilježja kozmopolitske kulture, šunda, trenda i/ili kiča u tekstu i izražava svoj kritički stav prema njima – opisuje utjecaj teksta popularne kulture na razvoj vlastitoga kulturnog identiteta – posjećuje i komentira kulturno-umjetnički događaj u stvarnom i digitalnom okružju	– uočava elemente popularne i visoke kulture u tekstovima i njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – preporučeni su tekstovi i višemedijski tekstovi: putopis, životopis, intervju, reklama ili popularnokulturni tekst; film, kazališna predstava ili strip.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		